

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

**o kontrole realizácie externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky
na gymnáziu a v strednej odbornej škole v SR v školskom roku 2017/2018**

Externú časť (EČ) a písomnú forma internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky (MS) kontrolovali inšpektori Štátnej školskej inšpekcie na **37** gymnáziách (G) a v **57** stredných odborných školách (SOŠ). Medzi sledovanými **strednými školami** bolo 8 škôl cirkevných, 13 súkromných, 5 bilingválnych gymnázií a 15 škôl s vyučovacím jazykom národností. EČ a PFIČ MS sa zúčastnilo 5 168 žiakov, z toho 111 (14 na G a 97 v SOŠ) so zdravotným znevýhodnením (ZZ).

Pripravenosť školy na externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky

Žiaci, zákonní zástupcovia a učitelia boli o organizácii MS informovaní v dostatočnom predstihu. Zainteresovaní do prípravy EČ a PFIČ MS dodržiavali pokyny Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM) pre školských koordinátorov, administrátorov a predsedov školských a predmetových maturitných komisií (Pokyny).

Školskí koordinátori s riadiacimi zamestnancami škôl pripravili potrebné počty písomného materiálu, rozdelili žiakov do skupín pri dodržaní ich povolených maximálnych počtov. Nevhodný kľúč tvorby skupín zvolili na 1 G¹, v ktorom 2 zo 4 administrátorov boli triednymi učiteľmi niektorých žiakov. Spoločné skupiny žiakov z viacerých škôl boli vytvorené v 5 subjektoch² v predmetoch anglický jazyk (ANJ), nemecký jazyk (NEJ), ruský jazyk a matematika (MAT). Vo všetkých školách zostavili po 2 zoznamy žiakov skupín a určili zapisovateľa tém PFIČ.

Výber administrátorov a pomocného dozoru, ktorí boli riadne zaškolení, na 1 G nebol v súlade s Pokynmi – pomocní dozor vykonávali z dôvodu nedostatku pedagogického personálu okrem 3 učiteľov aj sekretárka a účtovníčka školy³. Učebne pripravené na testovanie mali na dverách pre príslušný deň vyvesený aktuálny zoznam žiakov. Nápis vyzývajúci nerušiť priebeh MS chýbal na dverách učební určených na testovanie v 1 SOŠ⁴.

Pri kontrole dodržania podmienok testovania žiakov so ZZ neboli zaznamenané žiadne nedostatky. Vo všetkých školách postupovali podľa časového harmonogramu NÚCEM, školskí koordinátori pripravili pred dňom administrácie všetky potrebné materiály a CD prehrávače v dostatočnom počte.

Termín vymenovania predsedov školskej maturitnej komisie (ŠMK) a predsedov predmetovej maturitnej komisie (PMK) bol v súlade s právnym predpisom vo všetkých subjektoch, vrátane G zriadeného na základe medzinárodnej dohody⁵. Všetci predsedovia ŠMK a PMK si pri príprave EČ a PFIČ MS dôsledne plnili úlohy.

¹ Súkromné gymnázium, Vážska 32, Bratislava

² Gymnázium sv. Vincenta de Paul, Ul. 17. novembra 1056, Topoľčany; Súkromné gymnázium Železiarne Podbrezová, Družby 554/64, Podbrezová; Gymnázium L. Štúra, Hronská 1467/3, Zvolen; Stredná priemyselná škola, Partizánska 1059, Snina; SOŠ železničná, Palackého 14, Košice

³ Gymnázium Petra Pázmáňa s VJM – Pázmány Péter Gimnázium, Letomostie 3, Nové Zámky

⁴ SOŠ obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, Prievidza

⁵ Gymnázium Mikuláša Kováča, Mládežnícka 51, Banská Bystrica

Priebeh a organizácia administrácie testov externej časti maturitnej skúšky

ŠŠI vykonala na 94 školách 33 kontrol realizácie EČ a PFIČ MS vyučovacích jazykov, 38 kontrol cudzích jazykov, 5 kontrol slovenského jazyka a slovenskej literatúry a 21 kontrol realizácie EČ MS matematiky (MAT). V 3 školách školskí inšpektori skontrolovali 2 rôzne predmety v 2 dňoch.

Počet žiakov podľa predmetov na G a v SOŠ a počet žiakov so ZZ je uvedený v tabuľke:

Predmety		SJL	SJSL	MJL	ANJ	NEJ	RUJ	MAT	Počet žiakov spolu	Z toho žiaci so ZZ
Druh školy	Počet škôl	Počet žiakov								
G	37	739	34	9	386	26	-	335	1 529	14
SOŠ	57	1 220	26	52	1997	190	110	44	3 639	97
	94	1 959	60	61	2 383	216	110	379	5 168	111

V spolupráci s predsedami ŠMK a predsedami PMK riaditelia škôl v deň administrácie skontrolovali obsah a neporušenosť zásielky č. 2 a skonštatovali doručenie všetkých potrebných materiálov.

Po zhromaždení administrátorov a pomocného dozoru predsedovia PMK prikrčili k výberu administrátorov. Pokyny nedodržali v 2 školách⁶, v ktorých predsedníčky PMK bez námietok prijali zoznamy skupín s vopred vpísanými menami administrátorov.

Materiály pripravené na testovanie skontrolovali školskí koordinátori pod dohľadom predsedov PMK a overili neporušenosť obálok s testami a zvukovými nahrávkami. Administrátori boli pred odchodom do učebni poučení o správnom rozdani testov, overili ich počty, kvalitu tlače aj počty CD nosičov a kvalitu zvukových nahrávok.

Nepoužitie testy a odpoveďové hárky (OH) boli v určenom čase vyzbierané a testovanie prebiehalo podľa harmonogramu. Pokyny pre administrátorov v tejto etape EČ MS dodržiavali na väčšine sledovaných škôl, výnimkou bolo 5 z nich. Nedôsledne rozдали testy v 1 skupine SOŠ⁷, kde žiaci sediaci vedľa seba v susedných radoch mali test z ANJ s rovnakým kódom, čo po upozornení školskou inšpektorkou napravili. V inej SOŠ⁸ administrátor predčasne začal inštruktáž a vyplňanie záhlavia OH. Po upozornení predsedníčkou PMK ďalej postupoval v súlade s harmonogramom. Nedostatkom bolo poskytnutie náhradného OH žiakovi⁹, ktorý pri vypisovaní záhlavia urobil chybu. V ďalšej SOŠ¹⁰ neposkytli v 2 skupinách (SJL, ANJ) úplné informácie, pokyny a 5-minutový limit na oboznámenie sa s testom. Dôsledkom toho došlo v 1. skupine k narúšaniu práce testovaných dodatočnými pokynmi o spôsobe opravy chybných odpovedí. V 2. skupine administrátor nevykonával dozor aktívne. Nepripravenosť na úlohu administrátora preukázal aj ďalší pedagóg¹¹, ktorý okrem podania neúplných informácií aj nevhodne zvolil čas kontroly správnosti vyplnenia záhlaví OH počas administrácie prvej časti testu ANJ – počúvanie. Pre zlyhanie techniky museli upravovať čas administrácie v 1 SOŠ¹² (predsedníčka PMK rozhodla o zmene poradia častí testu po konzultácii s NÚCEM).

⁶ Súkromné gymnázium, Vážska 32, Bratislava; Spojená škola, Nábřežná 1325, Kysucké Nové Mesto

⁷ Stredná priemyselná škola elektrotechnická S. A. Jedlika – Jedlik Ányos Elektrotechnikai Szakközépiskola, organizačná zložka Spojenej školy, Komárňanská 28, Nové Zámky

⁸ Stredná odborná škola informačných technológií, Hlinická 1, Bratislava

⁹ Gymnázium, SNP 1, Gelnica

¹⁰ Súkromná SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy

¹¹ SOŠ obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, Prievidza

¹² Stredná odborná škola informačných technológií, Tajovského 30, Banská Bystrica

K predĺženiu času administrácie došlo kvôli technickým problémom s prehrávaním CD aj v iných školách¹³.

Ukončovanie administrácie neprebiehala predpísaným spôsobom v 2 subjektoch¹⁴, v inom¹⁵ administrátorka nezaznamenávala reálne časy ukončenia práce jednotlivcov, všetci žiaci mali uvedený rovnaký čas odovzdania vypracovaných testov. V tejto SOŠ nebol tiež zabezpečený dostatočný počet pomocného dozoru vzhľadom na umiestnenie tried s prebiehajúcim testovaním v budove.

Pri odovzdávaní testov, ostatných materiálov školskému koordinátorovi prebehla spoločná kontrola, oddelovanie a roztriedenie OH okrem 1 G¹⁶. V ďalšej škole¹⁷ koordinátorka neprevzala kompletne materiály – Protokoly o administrácii zostali u administrátorov. Kontrola vyplnenia údajov v záhlaví OH viedla v 1 SOŠ¹⁸ k potrebe nahradiť chýbajúci podpis žiaka podpisom predsedníčky PMK na 2 kópiách OH. Originály a kópia OH boli vložené do osobitných obálok a uložené na zabezpečené miesto.

Predsedovia ŠMK a predsedovia PMK si plnili povinnosti počas administrovania EČ MS zväčša v súlade s Pokynmi. Nedostatkom bolo porušenie zásady náhodného výberu administrátorov pre skupiny intaktných žiakov 2 predsedami PMK.

Priebeh administrácie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z vyučovacích a cudzích jazykov

Pred zverejnením zadání PFIČ školskí koordinátori postupovali podľa Pokynov. Rozdali administrátorom potrebný počet hárkov, dvojhárkov a ďalšie materiály, zabezpečili zápis zadání, kontrolu správnosti zápisu a rozmnoženie zadání. Žiakom 1 G¹⁹ nezamedzili v tom čase v triedach používať mobilné telefóny, čo im umožnilo predčasne zisťovať zadania PFIČ. Nedbanlivo pristúpila k svojim povinnostiam administrátorka inej školy²⁰, ktorá nezabezpečila v stanovenom čase prítomnosť žiakov v triede a odloženie telefónov. Administrátori 1 SOŠ²¹ v rozpore s Pokynmi nedoručili po začatí administrácie školskému koordinátorovi prebytočné zadania a tlačivá PFIČ. Nekorektné počínanie umožnili učiteľke ANJ v inej škole²² – žiakom rozdala a prečítala zadania pričom vysvetlila formu slohového útvaru. Počas administrácie sa nevyskytli rušivé momenty alebo prejavy nekorektného správania administrátorov. Ukončovanie administrácie PFIČ sa realizovalo v sledovaných školách podľa Pokynov, v 1 SOŠ²³, ktorá preukázala taký istý nedostatok aj pri EČ MS, mali všetci žiaci zaznamenaný rovnaký čas skončenia práce.

Činnosť predsedov počas a pri ukončovaní PFIČ bola v takmer všetkých školách korektná a realizovaná podľa Pokynov. Výnimkou bola prítomnosť a aktivita učiteľky ANJ umožnená nedostatočnou kontrolou zo strany predsedníčky PMK, ale aj školskej koordinátorky.

Hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou EČ MS z vyučovacích a cudzích jazykov

Školskí koordinátori predstavili pomocných hodnotiteľov a pred hodnotením úloh s krátkou odpoveďou (ÚKO) prevzali predsedovia PMK neporušené obálky s originálmi OH

¹³ Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Zochova 9, Bratislava; SOŠ obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, Prievidza; Stredná odborná škola technická, Družstevná 1737, Humenné; Stredná odborná škola sv. Cyrila a Metoda, Tehliarska 2, Michalovce

¹⁴ Súkromné bilingválne gymnázium, Bystrická cesta 174/5, Ružomberok; Stredná odborná škola, A. Dubčeka 963/2, Vranov nad Topľou

¹⁵ Súkromná SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy

¹⁶ Gymnázium Petra Pázmána s VJM – Pázmány Péter Gimnázium, Letomostie 3, Nové Zámky

¹⁷ SOŠ obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, Prievidza

¹⁸ SOŠ obchodu a služieb, Sklenárova 1, Bratislava

¹⁹ Súkromné bilingválne gymnázium, Bystrická cesta 174/5, Ružomberok

²⁰ Stredná odborná škola, A. Dubčeka 963/2, Vranov nad Topľou

²¹ SOŠ obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, Prievidza

²² Spojená škola, Nábřežná 1325, Kysucké Nové Mesto

²³ Súkromná SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy

„pero“. Rozmnožené Klúče správnych odpovedí (Klúč) k ÚKO EČ MS boli k dispozícii v potrebnom počte. V 1 SOŠ²⁴ neoboznámili hodnotiteľov so spôsobom hodnotenia a Klúčom.

Nedostatky v hodnotení ÚKO sa vyskytli vo viacerých školách. V 1 SOŠ²⁵, v ktorej bolo opomenuté ohodnotenie 10 testových úloh (ANJ, B2), boli školskou inšpektorkou zistené nesprávne ohodnotené úlohy a predsedníčka ŠMK rozhodla o uznaní odpovedí neuvedených v Klúči za správne bez konzultácie s NÚCEM. V inej SOŠ²⁶ pri kontrole náhodne vybraných OH z ANJ školská inšpektorka zaznamenala nesúlad s Klúčom, preto prišla ku kontrole všetkých OH. Nesprávne bolo ohodnotených 5 OH. V predmete NEJ bol 1 OH ohodnotený v rozpore s Klúčom. Pomocní hodnotitelia v ďalšej SOŠ²⁷ ohodnotili v 1 OH nesprávnu odpoveď ako správnu a v inom OH doplnili dĺžku v slove. Nedovolené zásahy v 11 origináloch OH boli zistené aj na bilingválnom G²⁸ u žiakov maturujúcich na úrovni C1 z NEJ.

Práca niektorých predsedov PMK bola v tejto časti EČ a PFIČ menej dôsledná, nedostatočne kontrolovali činnosť pomocných hodnotiteľov a dopúšťali sa porušení Pokynov.

Problémy spojené s hodnotením ÚKO riešili predsedovia PMK v spolupráci s NÚCEM²⁹. Ohodnotené OH predsedovia PMK pred odovzdaním riaditeľovi školy prepočítali a podpísali. Riaditelia uložili OH v bezpečnostnej obálke na zaistené miesto. Podpísaný Protokol o administrácii EČ a PFIČ MS a ostatné materiály pripravili v spolupráci so školskými koordinátormi a predsedami ŠMK na odoslanie.

Záver

EČ a PFIČ MS bola na väčšine škôl realizovaná všetkými zúčastnenými zodpovedne. V časti kontrolovaných subjektov došlo k porušeniam Pokynov, niekde aj viacnásobným – v 5 SOŠ³⁰ bolo zistených po 3 a viac porušení Pokynov. Možno konštatovať, že aj s ohľadom na pomer počtu kontrolovaných SOŠ ku G bolo viac porušení v SOŠ.

Najčastejšie Pokyny nedodržiavali administrátori (v 13,8 % sledovaných škôl) – neposkytnutie úplných informácií a pokynov žiakom pred testovaním alebo vypracovaním zadania PFIČ MS a neskoršie vyrušovanie práce žiakov ich dopĺňaním, rozdanie testov EČ bez striedania testov s rôznym kódom, neposkytnutie 5 min. na prezretie testov, nesprávne ukončovanie administrácie, neeliminovanie snáh o nekorektnosť pri zverejňovaní zadaní PFIČ MS, atď.

Menej pochybení bolo zistených v práci školských koordinátorov (v 9,6 % škôl) – výber nepedagogických zamestnancov do funkcie pomocného dozoru, nezabezpečenie zodpovedajúceho pomocného dozoru vzhľadom na počet a rozmiestnenie učební s prebiehajúcou administráciou, prevzatie vypracovaných testov od administrátorov bez kontroly a roztriedenia odpovedových hárkov atď.

Predsedovia PMK konali v rozpore s Pokynmi (v 6,4 % sledovaných škôl) najmä pri hodnotení úloh s krátkou odpoveďou, keď neoboznámili hodnotiteľov s pravidlami a spôsobom hodnotenia, nedostatočne skontrolovali ohodnotené hárky, alebo uznali odpoveď

²⁴ Stredná odborná škola, A. Dubčeka 963/2, Vranov nad Topľou

²⁵ Stredná priemyselná škola elektrotechnická S. A. Jedlika – Jedlik Ányos Elektrotechnikai Szakközépiskola, organizačná zložka Spojenej školy, Komárňanská 28, Nové Zámky

²⁶ SOŠ obchodu a služieb, Ul. 1. mája 1264, Púchov

²⁷ Stredná odborná škola Andyho Warhola, Duchnovičova 506, Medzilaborce

²⁸ Gymnázium, Bilikova 24, Bratislava

²⁹ Súkromné gymnázium, Kremnická 26, Bratislava; Športové gymnázium, Ostredková 10, Bratislava; Súkromné gymnázium, Česká 10, Bratislava; Gymnázium M. R. Štefánika, Športová 41, Nové Mesto nad Váhom; Stredná zdravotnícka škola Celestíny Šimurkovej, Veľkomoravská 14, Trenčín; SOŠ, Slovenských partizánov 1129/49, Považská Bystrica

³⁰ Stredná priemyselná škola elektrotechnická S. A. Jedlika – Jedlik Ányos Elektrotechnikai Szakközépiskola, organizačná zložka Spojenej školy, Komárňanská 28, Nové Zámky Súkromná SOŠ s VJM, Trhoviško 776/1, Zlaté Klasy; SOŠ obchodu a služieb, Nábr. J. Kalinčiaka 1, Prievidza; SOŠ obchodu a služieb, Ul. 1. mája 1264, Púchov; Stredná odborná škola, A. Dubčeka 963/2, Vranov nad Topľou

v rozpore s Kľúčom správnych odpovedí bez konzultácie s NÚCEM. Závažným zistením bola nepovolená úprava v odpoveďových hárkoch vykonaná pomocnými hodnotiteľmi, ktorá unikla predsedom PMK. Nedostatkom bolo aj pridelenie administrátorov ku skupinám žiakov bez náhodného výberu a nezabránenie prítomnosti a nekorektného konania učiteľky angličtiny v triede maturujúcich.

Pozitívom EČ a PFIČ MS v sledovaných školách bolo dodržanie úpravy podmienok pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Štátna školská inšpekcia uplatnila vo vzťahu k zisteným nedostatkom, ktoré súviseli s dodržiavaním právnych predpisov a plnením pokynov NÚCEM, voči vedúcim pedagogickým zamestnancom kontrolovaných subjektov 4 odporúčania a uložila alebo uložila prijať 24 opatrení na ich odstránenie.

Iné zistenia

- Na 1 G³¹ vytvorili v predmete MAT 2 jednočlenné skupiny žiakov so ZZ z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia jedného z nich na základe odporúčania CPPPaP v Považskej Bystrici a so súhlasom NÚCEM.
- Elektronickú formu testovania zvolila časť žiakov 3 kontrolovaných škôl³².
- 1 žiak v SOŠ³³ v čase začatia administrácie PFIČ MS z ANJ oznámil administrátorovi ukončenie práce na PFIČ MS a opustil učebňu.
- OH slabo prospievajúceho žiaka obsahoval 22 správnych odpovedí z 24 úloh, pričom v učebni prítomný školský inšpektor vylúčil možnosť nekorektného správania sa administrátora alebo spolupráce spolužiakov. Jednou z možných príčin takéhoto výsledku je podľa slov zástupkyne riaditeľa školy zmena spôsobu klasifikácie žiakov, ktorí namiesto pôvodne plánovanej maturity na úrovni B2 vykonali MS na úrovni B1.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- kontrolovať dôsledne kvalitu výberu a zaškolenia administrátorov a pomocných hodnotiteľov s dôrazom na dôkladné naštudovanie pokynov NÚCEM, potrebu dodržiavať ich pri striedavom rozdaní testov EČ, kontrole samostatnej práce žiakov a úplnosti vyplnenia záhlavia odpoveďových hárkov

Odborom školstva okresného úradu v sídle kraja

- realizovať odbornú prípravu predsedov PMK a ŠMK s ohľadom na dôsledné plnenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov a pokynov NÚCEM s využitím zistení ŠŠI z kontroly činnosti predsedov PMK z predchádzajúcich školských rokov.

³¹ Gymnázium, Ul. Školská 234/8, Považská Bystrica

³² Gymnázium, Bilikova 24, Bratislava; Gymnázium, Štúrova 849, Detva; Obchodná akadémia, Akademička Hronca 8, Rožňava

³³ SOŠ sv. Cyrila a Metoda, Tehliarska 2, Michalovce